

PAREDZĒTAJAI DARBĪBAI PIEMĒROJAMO NORMATĪVO AKTU APKOPOJUMS

Latvijā ratificētās starptautiskās konvencijas vides aizsardzības jomā

Konvencija "**Par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos**", Ženēva, 1979.g. Latvijā konvencija pieņemta ar Ministru Kabineta (turpmāk tekstā - MK) 1994. gada 7 jūnija lēmumu Nr. 63 "Par pievienošanu 1979.gada Ženēvas Konvencijai par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos". Konvencijas galvenais mērķis ir ierobežot, samazināt un novērst robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu. Latvija pievienojusies vienam šīs Konvencijas protokolam un parakstījusi trīs Konvencijas protokolus – pievienojusies protokolam "Par "Kopējās programmas gaisa piesārņojuma izplatības lielos attālumos novērošanai un novērtēšanai Eiropā" ilgtermiņa finansēšanu (EMEP)" Ženēva, 1984.g.; parakstījusi Orhūsas protokolu "Par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem" (parakstīts 24.06.1998.); parakstījusi Orhūsas protokolu "Par smagajiem metāliem" (parakstīts 24.06.1998.); parakstījusi 1999. gada 30. novembra Gēteborgas Protokolu "Par paskābināšanas, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu" (parakstīts 01.12.1999.). Ženēvas konvencijas un tās protokolu prasību nodrošināšanai Latvijā veic gaisa piesārņojuma monitoringu un piesārņojuma novēršanas pasākumus, samazinot galveno gaisu piesārņojošo vielu izmešus.

1992. gada 9. maija Apvienoto Nāciju Organizācijas **Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām**. Latvijā konvencija pieņemta ar likumu "Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām" (09.03.1995.). Kioto protokols Latvijā pieņemts ar likumu "Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Kioto protokolu" (pieņemts 11.12.1997., stājas spēkā 16.02.2005.). Konvencijas galamērķis ir sasniegt saskaņā ar attiecīgajiem Konvencijas un protokola nosacījumiem siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas stabilizāciju atmosfērā tādā līmenī, kas novērstu bīstamu antropogēnu iejaukšanos klimata sistēmā. Šāds līmenis jāsasniedz laikā, kas ir pietiekams, lai ļautu ekosistēmām dabiski pielāgoties klimata pārmaiņām, un lai nodrošinātu ekoloģiski tīras pārtikas ražošanu un netraucētu ilgtspējīgai saimnieciskajai attīstībai. Protokolā iekļautas arī metāna izmešu ierobežošana un/vai samazināšana ar reģenerāciju un lietošanu atkritumu saimniecībā, kā arī enerģijas ražošanā, pārvadīšanā un izplatīšanā.

Konvencija "**Par ozona slāņa aizsardzību**", Vīne, 1985.g. un Monreālas protokols par ozona slāni noārdošām vielām, Monreāla, 1987.g. Latvijā pieņemta ar MK 14.03.1995. rīkojumu Nr. 115 "Par pievienošanu 1985.gada Vīnes konvencijai par ozona slāņa aizsardzību un tās 1987.gada Monreālas protokolam par ozona slāni noārdošām vielām". Iesaistītās dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu cilvēka veselību un vidi pret nelabvēlīgu ietekmi, kura ir vai varētu rasties tādas cilvēka darbības rezultātā, kura izmaina vai varētu izmainīt ozona slāni.

Konvencija "**Par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību**", Helsinki 1992.g. Latvijā pieņemta ar likumu "Par Konvenciju par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību" (07.04.2004.). Konvencija piemērojama, lai novērstu rūpnieciskās avārijas, ieskaitot dabas katastrofu izraisītās avārijas ar iespējamu pārrobežu iedarbību, sagatavotos tām un likvidētu to sekas, kā arī starptautiskajā sadarbībā, kas skar savstarpējo palīdzību, pētījumus un izstrādnes, apmaiņu ar informāciju un tehnoloģiju rūpniecisko avāriju novēršanas, avārijgatavības un seku likvidēšanas jomā.

Konvencija "**Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā**", Espoo, 1991.g. Latvijā pieņemta ar likumu "Par 1991.gada 25.februāra Espo Konvenciju par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā" (11.06.1998.). Konvencijas mērķis ir dalībvalstīm individuāli vai kopīgi veikt visus nepieciešamos un lietderīgos pasākumus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu paredzēto darbību būtisku nelabvēlīgo pārrobežu ietekmi uz vidi.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas konvencija „**Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem**”, saukta par Orhūsas Konvenciju. Konvencija pieņemta un parakstīta 4. ["Vide Eiropai"](#) konferencē 1998. gada 25. jūnijā Orhūsas pilsētā, Dānijā. Latvijā ratificēta ar likumu "Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un

iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem" (stājies spēkā 2002. gada 12. septembrī). Orhūsas konvencija ir jauna veida starptautisks vides līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Orhūsas Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību vides jautājumiem, īpaši par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas mērķis ir nodrošināt, lai tagad un nākamajās paaudzēs aizsargātu ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, tiek garantētas tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

Konvencija par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem (saukta par Stokholmas konvenciju) pieņemta 2001. gada 22. un 23. maijā, Stokholmā. Konvencijas mērķis ir pasargāt cilvēku veselību un apkārtējo vidi no noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem. Stokholmas konvencija nosaka pasākumus, kas jāveic, lai kontrolētu noturīgo organisko piesārņotāju ražošanu, importu, eksportu, apglabāšanu un izmantošanu. Latvijā pieņemta ar likumu "Par Stokholmas Konvenciju par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem" (09.09.2004.).

ANO/EEK konvencijas par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos protokols "Par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem", pieņemts 1998. gada 24. jūnijā Orhūsā (Dānijā). Protokols Latvijā pieņemts ar likumu "Par Konvencijas par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos Protokolu par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem" (09.09.2004.). Šā protokola mērķis ir ierobežot, samazināt vai novērst noturīgo organisko piesārņotāju emisiju, izplūdi vai zudumus. Kopumā tas aptver 16 īpaši bīstamas vielas – 12 pesticīdus, 2 ķīmiskos produktus, kurus izmanto rūpniecībā, un 3 termisko procesu blakusproduktus.

Bernes konvencija (1979.) **Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu**. Latvijā pieņemta ar likumu "Par 1979.gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību" (17.12.1996.). Šīs Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Riodežaneiro konvencija (1992.) **Par bioloģisko daudzveidību**. Latvijā pieņemta ar likumu "Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību" (31.08.1995.). Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

LR normatīvajos aktos ir ietvertas atbilstošu ES direktīvu prasības un nosacījumi, savukārt ES Regulām LR teritorijā ir noteikts likuma spēks.

Uz paredzētās darbības īstenošanu attiecas un to regulē normatīvie akti šādās vides aizsardzības likumdošanas jomās:

- Vispārīgā likumdošana vides aizsardzības jomā;
- Ietekmes uz vidi novērtējums;
- Rūpnieciskais piesārņojums:
 - gaisa aizsardzība,
 - augsnes kvalitāte un aizsardzība,
 - smaku ietekme,
 - aizsardzība pret troksni,
 - īpašās vides aizsardzības prasības dzīvnieku novietnēs;
- Ūdens aizsardzība (virszemes un pazemes ūdens);

- Zemes dziļu izmantošana un aizsardzība;
- Dabas resursu izmantošana un vides nodokļu likumdošana;
- Sugu un biotopu aizsardzība;
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;
- Kultūras pieminekļu aizsardzība;
- Aizsargjoslas;
- Atkritumu apsaimniekošana.

Bez tam, paredzētās darbības īstenošanai saistoši ir arī normatīvie akti citās jomās, tādās kā teritorijas attīstības plānošana, būvniecība, dzīvnieku turēšanas joma attiecībā uz putnkopību u.c. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros galvenā uzmanība tiek pievērsta paredzētajai darbībai saistošo vides aizsardzības normatīvo aktu analīzei, un paredzētās darbības risinājumu atbilstības tiem izvērtējums.

1. Vispārīgie normatīvie akti vides aizsardzības jomā

Vispārējas prasības vides aizsardzības jomā nosaka „**Vides aizsardzības likums**” (stājies spēkā 02.11.2006., pēdējie grozījumi izdarīti 11.06.2020.). Likuma mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi, izveidojot efektīvu vides aizsardzības sistēmu un veicinot ilgtspējīgu attīstību. Tas nosaka vides aizsardzības principus, nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, prasības ilgtspējīgas attīstības plānošanai, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, valsts un pašvaldību iestāžu funkcijas vides jomā, sabiedrības informēšanas un līdzdalības kārtību lēmumu pieņemšanā vides jomā, prasības vides aizsardzības kontroles nodrošināšanai, atbildību par kaitējumu videi, prasības brīvprātīgi pielietojamiem vides pārvaldības līdzekļiem un citas vispārīga rakstura vides prasības.

Likums nosaka šādus galvenos vides aizsardzības principus:

- princips “piesārņotājs maksā” – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- novēršanas princips – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- izvērtēšanas princips – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Likums nosaka, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības:

- 1) prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;
- 2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām;

- 3) sniegt informāciju valsts iestādēm un pašvaldībām par darbībām un pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām negatīvajām pārmaiņām, kas radušās šādu darbību vai pasākumu dēļ;
- 4) iesniegt valsts iestādēm un pašvaldībām priekšlikumus par tiesisko regulējumu un izstrādātajiem dokumentu projektiem vides jomā.

Sabiedrībai ir tiesības uz vides informāciju un ir tiesības piedalīties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā.

Paredzētās darbības īstenošanā tiek ievēroti Vides aizsardzības likumā deklarētie vides aizsardzības mērķi un principi, tai skaitā īpašu uzmanību pievēršot izvērtēšanas principa, novēršanas principa un piesardzības principa ievērošanai.

Pamatojoties uz Vides aizsardzības likumā ietverto deleģējumu, ir izstrādāti un 2007.gada 24.aprīlī pieņemti Ministru Kabineta (MK) noteikumi (turpmāk tekstā – not.) Nr.281 „**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 27.08.2013.). Noteikumi nosaka:

- tieša kaitējuma draudu gadījumus, kuros Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus;
- kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus;
- sanācijas mērķus un metodes, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- kārtību, kādā novērtē kaitējumu videi un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas; kārtību, kādā Valsts vides dienests un operatori sniedz informāciju VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi;
- zaudējumu atlīdzināšanu par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā netiek prognozēti gadījumi, kad veicami preventīvie vai sanācijas pasākumi. Minētie noteikumi regulē vides institūciju un operatora darbību, ja rodas tieša kaitējuma draudi, kuru dēļ varētu tikt pārsniegti vides normatīvajos aktos noteiktie vides kvalitātes normatīvi, vai tie varētu radīt nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību.

Paredzētā darbība tiks plānota un veikta, ietverot pasākumus ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai un tās īstenošana nerada draudus, ka varētu tikt pārsniegti vides normatīvajos aktos noteiktie vides kvalitātes normatīvi, vai tie varētu radīt nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību.

MK 2007.gada 27. marta not. Nr.213 „**Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu**” nosaka kritērijus, kas raksturo īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem nodarīto kaitējumu un tā būtiskumu. Minētie noteikumi galvenokārt vērsti uz nodarīta kaitējuma būtiskuma novērtēšanu, un tos sarežģīti piemērot prognozētā iespējamā kaitējuma būtiskuma izvērtēšanai.

MK 2009.gada 17.februāra not Nr. 158 “**Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 05.01.2010.) nosaka prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu, kārtību, kādā operators sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem, kā arī kārtību, kādā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk – centrs) izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

LETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) ir procedūra, kas veicama likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” (14.10.1998., pēdējie grozījumi izdarīti 21.05.2020.) noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Likuma mērķis ir novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi.

Ietekmes novērtējumu veic saskaņā ar šādiem principiem:

- 1) ietekmes novērtējums izdarāms pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā;
- 2) ietekmes novērtējums izdarāms, pamatojoties uz ierosinātāja sniegto informāciju un informāciju, kas iegūta no ieinteresētajām valsts institūcijām un pašvaldībām, kā arī sabiedrības līdzdalības procesā, tai skaitā no sabiedrības iesniegtajiem priekšlikumiem;
- 3) sabiedrībai — fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī to apvienībām, organizācijām un grupām (turpmāk — sabiedrība) ir tiesības iegūt informāciju par paredzētajām darbībām un piedalīties ietekmes novērtēšanā;
- 4) ierosinātājs nodrošina paredzētās darbības ietekmes novērtējuma sabiedrisko apspriešanu sabiedrībai pieejamā vietā un laikā;
- 5) vides problēmu risināšana uzsākama, pirms vēl saņemti pilnīgi zinātniski pierādījumi par paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi. Ja ir pamatotas aizdomas, ka paredzētā darbība negatīvi ietekmēs vidi, jāveic piesardzības pasākumi;
- 6) novērtējums izdarāms, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, principu "piesārņotājs maksā", piesardzības un izvērtēšanas principu;
- 7) paredzēto darbību, kurai ir vai var būt būtiska ietekme uz vidi, aizliegts sadalīt vairākās darbībās, jo tādējādi netiek pienācīgi novērtēta paredzētās darbības kopīgā ietekme;
- 8) paredzētās darbības ierosinātājs, lai tiktu novērsts interešu konflikts, nedrīkst pieņemt paredzētās darbības akcepta lēmumu.

Ietekmes uz vidi novērtējuma koordināciju un pārraudzību veic Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB).

Paredzētajai darbībai piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 08.07.2020. pieņemto lēmumu Nr. 5-02/8, kā arī, balstoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta pirmās daļas 1. punktu un 1. pielikuma 23. punkta 2. apakšpunktu, kurš paredz, ka mājputnu intensīvās audzēšanas kompleksi ar vairāk nekā 60 000 vietu vistām nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.

MK 2015. gada 13. janvāra not. Nr.18 „**Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 29.05.2018.) nosaka kārtību un procedūru, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi. Papildus tam, likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11. pants nosaka kritērijus, pēc kuriem novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi, ietverot paredzētās darbības raksturojošos faktoros un paredzētās darbības vietas un šīs vietas ģeogrāfisko īpatnību raksturojošo faktoru kopumu.

Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosaka, ka ierosinātajam jānodrošina paredzētās darbības IVN sabiedriskā apspriešana sabiedrībai pieejamā vietā un laikā, kā arī tā pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus. IVN procedūras ietvaros atbilstoši iepriekš minētajiem normatīvajiem aktiem, sabiedriskā apspriešana tiek rīkota divos posmos — pirms IVN uzsākšanas (sākotnējā sabiedriskā apspriešana) un pēc IVN ziņojuma sagatavošanas.

Paredzētās darbības ierosinātājam saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 15. pantu, vismaz vienā pašvaldības izdotajā vai citā vietējā laikrakstā jāpublicē paziņojums par paredzēto darbību un sabiedrības iespēju iesniegt rakstveida priekšlikumus par paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī individuāli jāinformē nekustamo īpašumu īpašnieki, kuru nekustamie īpašumi robežojas ar paredzētās darbības teritoriju. Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 20. pantu sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika neklātienēs formā (attālināti) laika posmā no 2020. gada 17. augusta līdz 2020. gada 21. augustam. Informācija par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēta Krustpils novada informatīvajā izdevumā “Krustpils novadnieks” 2020. gada 6. augusta numurā un laikrakstā “Brīvā Daugava” 2020.gada 7. augusta numurā. Paziņojumi par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu individuāli vēstuļu veidā tika nosūtīti to nekustamo īpašumu īpašniekiem, kuru nekustamie īpašumi robežojas ar paredzētās darbības teritoriju, kā arī paziņojumi tika nosūtīti to māju īpašniekiem, kas atrodas līdz 1 km attālumā no paredzētās darbības pamata alternatīvas.

Augstāk minētie noteikumi paredz, ka sākotnēji (pirms IVN programmas saņemšanas) sabiedrības informēšanas laikā ikviena persona 20 dienu laikā pēc paziņojuma par sabiedrisko apspriešanu publicēšanas ir tiesīga nosūtīt VPVB rakstiskus priekšlikumus par paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz vidi. Minētos priekšlikumus VPVB nosūta ierosinātājam. IVN ziņojuma apspriešanā sabiedrības pārstāvjiem ir tiesības 30 dienu laikā pēc paziņojuma par sagatavoto ziņojumu publicēšanas laikrakstā nosūtīt rakstiskus priekšlikumus ierosinātājam un VPVB.

MK 2015.gada 27.janvāra not. Nr.30 “**Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 20.12.2016.) nosaka paredzētās darbības, kuru veikšanai ir nepieciešami tehniskie noteikumi, prasības tehnisko noteikumu saturam, tehnisko noteikumu pieprasīšanas un sagatavošanas kārtību, prasības tehnisko noteikumu grozīšanai, valsts nodevas apmēru par vides aizsardzības tehnisko noteikumu izsniegšanu, valsts nodevas samaksas kārtību un atvieglojumus.

1.2. Nozaru normatīvie akti vides aizsardzības jomā

Nozaru likumdošana vides aizsardzībā, kuru normas un prasības attiecināmas uz plānoto darbību, ietver šādas jomas: rūpniecisko piesārņojumu, ūdens aizsardzību, zemes dziļi izmantošanu un aizsardzību, dabas resursu izmantošanu un vides nodokļu likumdošanu, sugu un biotopu aizsardzību, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūras pieminekļu aizsardzību, aizsargjoslas un atkritumu apsaimniekošanu.

RŪPNIECISKAIS PIESĀRŅOJUMS

2010.gadā ES pieņēma direktīvu par rūpnieciskajām emisijām (Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole)). Integrētās pieejas piesārņojuma novēršanai un kontrolei (IPNK) mērķis ir samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā, risinot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojuma ierobežošanas, atkritumu samazināšanas jautājumus un dabas resursu racionālu izmantošanu kopumā, integrētā veidā.

IPNK prasa Latvijas uzņēmumiem pilnveidot izmantojamās tehnoloģijas un pārkārtot uzņēmuma darbību draudzīgāku videi. IPNK ieviešana veido uzņēmumam jauna veida sadarbību ar Latvijas valsts un pašvaldības institūcijām, jo uzņēmumiem tiek izsniegta viena atļauja, kurā noteikta gan enerģijas izmantošanas efektivitāte un uzņēmuma darbības drošības aspekti, gan piesārņojuma emisijas gaisā, ūdenī un atkritumu apsaimniekošana. Direktīvas viens no pamatmērķiem ir labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) piemērošanas pastiprināšana un ieviešanas nodrošināšana praksē.

Latvijas likumdošanā IPNK direktīva integrēta likumā „**Par piesārņojumu**” (01.07.2001., pēdējie grozījumi izdarīti 22.12.2021.) un ar to saistītie MK noteikumi.

Likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, kā arī:

- novērst piesārņojošu darbību izraisīta piesārņojuma rašanos vai, ja tas nav iespējams, samazināt emisiju augsni, ūdenī un gaisā;
- novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu, veicot piesārņojošas darbības;
- novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt atkritumu radīšanu;
- nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju;
- noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai;
- noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus;
- novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem;
- samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un palielināt oglekļa dioksīda piesaisti, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā un izpildīt Latvijas saistības attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un oglekļa dioksīda piesaisti;
- noteikt ikvienas fiziskās un juridiskās personas, kā arī šo personu apvienības, organizācijas un tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā attiecībā uz atļauju izsniegšanu piesārņojošu darbību veikšanai vai izmaiņai piesārņojošā darbībā vai šādu atļauju pārskatīšanu, kā arī attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu sadali un piešķiršanu;
- novērst vai, ja tas nav iespējams, ierobežot piesārņojošo darbību radītās smakas.

Likums nosaka prasības, kuras piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā jāņem vērā operatoram, un piesārņojuma novēršanas un kontroles kārtību, kā arī:

- prasības, kas jāņem vērā, uzsākot, veicot un pārtraucot piesārņojošas darbības;
- prasības, kas jāņem vērā, izsniedzot atļaujas piesārņojošu darbību veikšanai un ūdens lietošanai, kā arī kārtību, kādā sniedzama informācija par piesārņojošām darbībām, kuru veikšanai nav nepieciešama atļauja;
- vides kvalitātes normatīvu noteikšanas kārtību;
- kārtību, kādā nosakāma noteiktu vielu emisijas robežvērtība, piesārņojošas darbības nosacījumi, kā arī citi ierobežojumi, kas attiecas uz piesārņojošu darbību veikšanu;
- piesārņotu vietu apzināšanas, reģistrācijas, izpētes un sanācijas kārtību;
- piesārņojošu darbību uzraudzības nosacījumus, piesārņojošu darbību kontroli, monitoringu, kā arī kārtību, kādā par šīm darbībām informējama sabiedrība;
- prasības, kas jāņem vērā, izsniedzot siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas, kā arī piešķirot un izsolot emisijas kvotas;
- prasības attiecībā uz darbībām ar emisijas kvotām un nosacījumus emisijas kvotu sadales plāna izstrādei;
- īpaši jutīgu teritoriju noteikšanas kārtību, tai skaitā prasības attiecībā uz pilsētu un citu komunālo notekūdeņu attīrīšanu, kā arī ūdens un augsnes aizsardzību attiecīgajās teritorijās;
- prasības, kas noteiktas ķīmiskās vielas saturošām iekārtām un produktiem.

Pamatojoties uz likumā „Par piesārņojumu” noteikto, MK ir izdevis arī virkni likumdošanas aktu – MK noteikumu, kas nosaka dažādu emisiju robežvērtības un limitus, kā arī vides jomu kvalitātes prasības, tai skaitā augsnes kvalitātes, gaisa kvalitātes, trokšņa robežlielumus u.c.

Saskaņā ar IPNK ieviešanu, piesārņojošās darbības tiek iedalītas trīs kategorijās: A, B un C, ņemot vērā uzņēmuma ražošanas jaudu, piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tās rada cilvēku veselībai un videi. Piesārņojošās darbības, kam nepieciešama A kategorijas atļauja, noteiktas likumā „Par piesārņojumu” (1. pielikums), savukārt B un C kategorijas atļaujas - MK 2010. gada 30. novembra not. Nr.1082 „**Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 08.09.2020.).

Paredzētās darbības ierosinātājas plānotā darbība atbilst A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumam (atbilstoši likuma „Par piesārņojumu” 1. pielikuma 6.6.a punktam – fermas intensīvai mājputnu audzēšanai, kurās ir vietu skaits vairāk nekā 40 000 mājputnu).

Uzņēmuma darbība atbilst arī sekojošām B un C kategorijas piesārņojošām darbībām (atbilstoši augstāk minēto MK not. 1. un 2. pielikumam):

B kategorijas piesārņojošās darbības:

1.1.1. apakšpunkts – sadedzināšanas iekārtas (iekārta, kurā oksidē kurināmo, lai iegūtu siltumenerģiju tālākai izmantošanai), kuru nominālā ievadītā siltuma jauda ir: vienāda ar vai lielāka par 5 un mazāka par 50 megavatiem, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto biomasu, kūdru vai gāzveida kurināmo;

7.2. apakšpunkts – iekārtas pārtikas produktu ražošanai, kurās apstrādā un pārstrādā dzīvnieku izcelsmes produktus (izņemot pienu) un saražo no 1 līdz 75 tonnām gatavās produkcijas dienā vai kurās apstrādā un pārstrādā augu izcelsmes produktus un saražo no 10 līdz 300 tonnām gatavās produkcijas dienā (ceturkšņa vidējais rādītājs);

8.9. apakšpunkts – notekūdeņu attīrīšanas darbības (iekārtas) ar jaudu 20 un vairāk kubikmetru dienā, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē,

C kategorijas piesārņojošās darbības:

1.3. apakšpunkts – degvielas uzpildes stacijas ar degvielas apjomu (lielāko kopējo degvielas daudzumu, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) līdz 2000 m³ gadā.

Pirms Kompleksa ekspluatācijas uzsākšanas Paredzētās darbības ierosinātājas pienākums ir sagatavot un iesniegt Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē iesniegumu vismaz 150 dienas pirms A kategorijas piesārņojošās darbības paredzētās uzsākšanas.

GAISA AIZSARDZĪBA

Gaisa aizsardzības prasības regulē virkne MK noteikumu, kuri izstrādāti, pamatojoties uz likumā „Par piesārņojumu” noteikto.

Gaisa aizsardzības prasības, kas ir saistošas Paredzētās darbības ierosinātājas darbībai, ir iekļautas zemāk uzskaitītajos MK noteikumos.

MK 2009. gada 3. novembra not. Nr. 1290 "**Noteikumi par gaisa kvalitāti**" (ar grozījumiem, kas izdarīti 08.04.2021.) nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- gaisa kvalitātes normatīvu nodrošināšanas termiņus;
- gaisu piesārņojošu vielu pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
- parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Noteikumos noteiktie normatīvi attiecībā uz paredzētās darbības rezultātā gaisā emitētajām vielām ir sekojoši:

- slāpekļa dioksīdam NO₂ un slāpekļa oksīdiem NO_x (noteikumu 2. pielikums):

- stundas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendāra gadā);
- gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- daļiņām PM_{10} (noteikumu 3. pielikums):
 - dienas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendāra gadā);
 - gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- daļiņām $\text{PM}_{2,5}$ (noteikumu 4. pielikums) gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- oglekļa oksīdam CO (noteikumu 8. pielikums) astoņu stundu robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai ir 10 mg/m^3 .

Vērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, un izstrādājot pasākumus ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai, ir izmantoti minētajos MK noteikumos ietvertās prasības, kā arī noteiktie robežlielumi un mērķlielumi.

MK 2021. gada 7. janvāra not. Nr.17 „**Noteikumi par gaisa piesārņojuma ierobežošanu no sadedzināšanas iekārtām**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 26.10.2021) nosaka:

- kārtību, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām;
- īpašas vides prasības sadedzināšanas iekārtām;
- kārtību, kādā operators kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju gaisā, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
- kārtību, kādā nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par sadedzināšanas iekārtu radīto gaisa piesārņojumu.

Noteikumu prasības attiecas uz lielas, vidējas un mazas jaudas sadedzināšanas iekārtām neatkarīgi no tajās izmantotā kurināmā veida, izņemot šādas sadedzināšanas iekārtas: sadedzināšanas iekārtas, kurās sadegšanas produktus tieši izmanto karsēšanai, žāvēšanai vai jebkādai citai priekšmetu vai materiālu apstrādei; pēcdedzināšanas iekārtas, kas paredzētas izplūdes gāzu attīrīšanai, tās sadedzinot, un kas netiek darbinātas kā neatkarīgas sadedzināšanas iekārtas; [...] sadedzināšanas iekārtas, kurās degšanas gāzveida produktus izmanto tiešai apkurei, lai darbavietas apstākļu uzlabošanai apsildītu iekštelpas [...].

MK 2013. gada 2. aprīļa not. Nr. 182 „**Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 07.01.2021).

Noteikumi nosaka kārtību, kādā izstrādā stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu, kā arī projekta saturu, lai novērstu, ierobežotu un kontrolētu gaisu piesārņojošo vielu emisiju no stacionāriem piesārņojuma avotiem.

Atbilstoši augstāk minēto MK noteikumu prasībām, ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros ir veikti piesārņojošo vielu emisiju aprēķini un piesārņojošo vielu prognozējamās izkliedes modelēšana.

Paredzētās darbības teritorijas apkārtnē ir stacionāri emisiju avoti, kas rada piesārņojošo vielu emisijas gaisā. Informāciju par esošo piesārņojuma līmeni sniedza VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

Esošā fona koncentrāciju aprēķins ir veikts ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” piederošo programmu EnviMan (beztermiņa licence Nr. 0479-7349-8007, versija 3.0) izmantojot Gausa matemātisko modeli. Datorprogrammas izstrādātājs ir OPSIS AB (Zviedrija). Aprēķinos ņemtas vērā vietējā reljefa īpatnības un apbūves raksturojums. Meteoroloģiskajam raksturojumam izmantoti Zīlānu novērojumu stacijas ilggadīgo novērojumu dati par laika periodu no 2015. gada līdz 2019. gadam. Aprēķinos ņemtas vērā vietējā reljefa īpatnības un apbūves raksturojums.

Sagatavots Paredzētās darbības ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums esošai un plānotai situācijai.

ŪDENS AIZSARDZĪBA

Ūdens aizsardzību valstī regulē „**Ūdens apsaimniekošanas likums**” (12.09.2002., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 21.05.2020.). Likuma mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni;
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli;
- uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi;
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu;
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu;
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu;
- nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību;
- sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija – tuva dabā pastāvošajam fona līmenim.

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2000/60/EK (2000.gada 23.oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā.

Lai nodrošinātu likumā definēto mērķu sasniegšanu, LR Ministru kabinets ir pieņēmis virkni no likuma izrietošu MK noteikumu (iekļauti noteikumi, kas attiecas uz uzņēmuma esošo un plānoto darbību):

- MK 2003.gada 23.decembra not. Nr.736 „**Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 06.10.2015.). Noteikumu prasības ir saistošas Paredzētās darbības ierosinātājās darbībai, jo noteikumos noteikts nepieciešamais aprīkojums pazemes ūdens ieguves urbumiem, kā arī ūdens resursu ieguves uzskaitē.
- MK 2002. gada 22. janvāra not. Nr.34 "**Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī**" (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 19.02.2013.). Noteikumi nosaka:
 - notekūdeņu emisijas robežvērtības un aizliegumus piesārņojošo vielu emisijai ūdenī;
 - īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai, šādu teritoriju noteikšanas kritērijus, apsaimniekošanas kārtību un robežas;
 - kārtību, kādā operators kontrolē piesārņojošo vielu emisijas apjomu ūdenī, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
 - kārtību, kādā VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai.

MK not. 6. punkts nosaka, ka, lai ierobežotu virszemes ūdeņos nonākošo emisiju, operators izmanto labākos pieejamos tehniskos paņēmienus vai vidi saudzējošas tehnoloģijas.

Nemot vērā to, ka uzņēmuma ražošanas procesā veidojošies un bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās attīrītie notekūdeņi tiek novadīti ūdensnotekā „Babraunīca”, uzņēmumam ir saistoši minētajos noteikumos noteiktās piesārņojošo vielu emisiju robežvērtības un piesārņojuma slodze.

- MK 2002. gada 12. marta not. Nr. 118 „**Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 15.09.2015.) piemērojami, ievērojot ietekmētās teritorijas paredzamo izmantošanas veidu. Noteikumi reglamentē īpaši bīstamo un bīstamo vielu robežlielumus virszemes ūdeņos (1. un 2. pielikums).

Veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā, raksturojot esošo ūdens vides stāvokli, virszemes un pazemes ūdensobjektus, kā arī vērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz virszemes un pazemes ūdensobjektiem, ievērotas Ūdens apsaimniekošanas likumā un ar to saistītajos MK noteikumos ietvertās prasības, noteiktie mērķlielumi un robežvērtības.

Uzņēmumam saistoši ir arī MK 2017. gada 14. novembra not. Nr. 671 „**Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 16.10.2018.), kas izdoti saskaņā ar „Pārtikas uzraudzības aprites likumu” (19.02.1998.). Noteikumi attiecas uz virszemes un pazemes ūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas paredzēts patēriņam cilvēku uzturā, uztura pagatavošanai, izmantošanai mājāsaimniecībā, tirdzniecībai, kā arī izmantošanai pārtikas ražošanā – apstrādē, pārstrādē, konservēšanā – neatkarīgi no piegādes veida – pa ūdensvadu, cisternās vai fasējumā (turpmāk – dzeramais ūdens). Noteikumos ir noteikts dzeramā ūdens kvalitātes kontroles biežums un kontrolei pakļautie rādītāji.

AUGSNES KVALITĀTE UN AIZSARDZĪBA

Augsnes kvalitātes un aizsardzības prasības regulē MK noteikumi, kuri izstrādāti, pamatojoties uz likumā „Par piesārņojumu” noteikto.

Kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij nosaka MK 2005.gada 25.oktobra not. Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”.

MK noteikumos noteikti šādi augsnes un grunts kvalitātes normatīvi:

- mērķlielums (A vērtība) – norāda maksimālo līmeni, kuru pārsniedzot nevar nodrošināt ilgtspējīgu augsnes un grunts kvalitāti;
- piesardzības robežlielums (B vērtība) – norāda maksimālo piesārņojuma līmeni, kuru pārsniedzot iespējama negatīva ietekme uz cilvēku veselību vai vidi, kā arī līmeni, kāds jāsasniedz pēc sanācijas, ja sanācijai nav noteiktas stingrākas prasības;
- kritiskais robežlielums (C vērtība) – norāda, ka, to sasniedzot vai pārsniedzot, augsnes un grunts funkcionālās īpašības ir nopietni traucētas vai piesārņojums tieši apdraud cilvēku veselību vai vidi.

Kvalitātes normatīvi attiecas uz jebkuru augsni un grunti Latvijas teritorijā neatkarīgi no tās izmantošanas veida.

Minētajā normatīvajā aktā noteiktie mērķlielumi un robežvērtības izmantoti, izvērtējot augsnes un grunts kvalitāti paredzētās darbības un tai piegulošajā teritorijā, kā arī vērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz augsnes un grunts kvalitāti.

MK 2014.gada 23.decembra not. Nr.834 „**Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 10.08.2021.). Arī šie MK noteikumi izstrādāti un izdoti saskaņā ar likumā „Par piesārņojumu” noteiktajām prasībām.

Noteikumi nosaka prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, kā arī amonjaka emisiju ierobežošanai; īpaši jutīgās teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem (turpmāk – īpaši jutīgās teritorijas), to robežas un noteikšanas kritērijus; īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanas kārtību.

Uzņēmumam saistoši ir arī MK 2006.gada 2.maija not. Nr.362 „**Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli**”, kas izdoti saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu”. Noteikumi nosaka prasības notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanai, monitoringam un kontrolei.

ZEMES DZĪĻU APSAIMNIEKOŠANA UN AIZSARDZĪBA

Zemes dzīļu kompleksu, racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī zemes dzīļu aizsardzības prasības nosaka likums **“Par zemes dzīlēm”** (02.05.1996., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 11.06.2020.).

Likuma mērķis ir nodrošināt zemes dzīļu kompleksu, racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī noteikt zemes dzīļu aizsardzības prasības. Likums nosaka, ka zemes dzīles ir neatjaunojama vērtība, kas izmantojama vienlaikus zemes īpašnieku, valsts un sabiedrības labā, zemes dzīļu vērtība netiek ietverta īpašuma kadastrālajā vērtībā, un par zemes dzīlēm nav jāmaksā īpašuma nodoklis. Zemes īpašnieks vai pilnvarotā persona zemes dzīles sava zemes īpašuma robežās izmanto bez maksas saskaņā ar šā likuma 11.panta noteikumiem. Zemes dzīļu izmantotāji zemes dzīles izmanto, ievērojot normatīvo aktu prasības par kultūras pieminekļu aizsardzību, ietekmes uz vidi novērtējumu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu, kā arī citu vides aizsardzības normatīvo aktu prasības. Zemes dzīļu izmantošana peļņas nolūkos ir pieļaujama, ja saņemta attiecīga atļauja vai licence šā likuma 10.pantā noteiktajā kārtībā. Zemes dzīļu izmantošanā jāievēro īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un objektu aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi, kā arī citi zemes dzīļu izmantošanu ierobežojoši noteikumi. Nodrošinot zemes dzīļu racionālu izmantošanu un aizsardzību, valsts un pašvaldības šajā likumā un citos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos un noteiktajā kārtībā var ierobežot, apturēt vai pārtraukt jebkuru juridisko un fizisko personu darbību zemes dzīļu izmantošanā.

MK 2011.gada 6.septembra not. Nr.696 **„Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība, kā arī publiskas personas zemes iznomāšanas kārtība zemes dzīļu izmantošanai”** (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 16.04.2019.) ir saistoši uzņēmumam attiecībā uz pazemes ūdeņu resursu ieguvi. Noteikumi tai skaitā nosaka arī valsts nozīmes derīgo izrakteņu (pazemes ūdeņu) izmantošanas kārtību. Atbilstoši noteikumu 11. pantam, ja plānots iegūt vairāk par 100 m³ pazemes ūdeņu diennaktī, pazemes ūdeņu ieguvējam nepieciešama VVD izsniegta pazemes ūdeņu atradnes pase.

DABAS RESURSU IZMANTOŠANAS UN VIDES NODOKĻU NORMATĪVIE AKTI

„Dabas resursu nodokļa likuma” (15.12.2005., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 23.11.2020.) mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošās produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus.

Uz Paredzētās darbības ierosinātājas plānoto darbību attiecināms šī likuma 2. pielikumā noteiktās nodokļu likmes par pazemes ūdens ieguvi, 4. pielikumā - par gaisa piesārņošanu, 5. pielikumā – par ūdens piesārņošanu (notekūdeņi). Nodokli par vides piesārņojuma faktisko veidu un apjomu nodokļa maksātājs aprēķina saskaņā ar nodokļu likmēm (tās noteiktas likuma pielikumos), pamatojoties uz vides piesārņojuma analīžu rezultātiem vai aprēķiniem un uzņēmumam izsniegtajā A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā noteiktajiem limitiem.

Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtību nosaka MK 2007.gada 19. jūnija not. Nr. 404 **„Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”** (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 08.06.2021.). Noteikumi izdoti saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu.

SUGU UN BIOTOPU AIZSARDZĪBA, ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

„Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 25.11.2021.), MK 2000. gada 14.novembra not. Nr. 396 **„Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”** (ar grozījumiem, kas izdarīti 27.07.2004.), MK 2017. gada 20. jūnija not. Nr. 350 **„Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”** regulē Latvijai raksturīgās bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, lai saglabātu esošo faunu, floru un biotopus, nodrošinātu sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību un citus pasākumus, kas saistīti ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Likums „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” (02.03.1993., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 11.06.2020.).

Likuma uzdevums ir noteikt:

- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Likums nosaka, ka aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā: aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.); nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību; saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Likums nosaka arī Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) Latvijā, to izveidošanas kritērijus un prasības to aizsardzības nodrošināšanai.

Likuma 44. pants paredz kompensējošos pasākumus Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās, ja paredzētā darbība negatīvi ietekmē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju.

Paredzētās darbības ierosinātājas darbības teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*).

Tuvākā īpaši aizsargājamā, arī *Natura 2000* teritorija, ir dabas parks „Laukezers”, kas atrodas ap 6,8 km attālumā no Paredzētās darbības teritorijas dienvidaustrumu virzienā. Dabas parks „Laukezers” (*Natura 2000* teritorija) atrodas Krustpils novada Kūku pagastā. Tas ir dibināts 2004. gadā, lai saglabātu 9 Latvijas un Eiropas nozīmes aizsargājamās biotopus un 12 aizsargājamās augu sugas. Šajā dabas parkā ir tādas dabas vērtības kā pļavas linlapes viena no 5 atradnēm Latvijā un dižās aslapes - viena no trim atradnēm Austrumlatvijā.

Dabas parkam „Laukezers” ir izstrādāts individuālais dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas apstiprināti ar MK 29.09.2008. not. Nr. 805 „**Dabas parka „Laukezers” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 20.11.2012.). Dabas parkam arī ir saistoši arī MK 16.03.2010. not. Nr. 264 „**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 09.06.2020.), kas nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

Tuvākais mikroliegums, kas izveidots augu sugas aizsardzībai, atrodas ap 5,4 km attālumā ziemeļu virzienā.

Uz mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību attiecas MK 2012. gada 18. decembra not. Nr. 940 „**Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu**”. Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu. Noteikumos tiek noteiktas īpaši aizsargājamo zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju, sēņu sugas, un putnu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus un zivju sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus to nārsta vietās.

Mikroliegumus īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai izveido biotopiem, kas noteikti MK 2017. gada 20.jūnija not. Nr. 350 „**Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**” .

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un tam pakārtoto normatīvo aktu prasības un nosacījumi ņemti vērā, veicot paredzētās darbības un tai piegulošo teritoriju bioloģiskās daudzveidības izpēti un novērtējumu, kā arī, identificējot tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tai skaitā *Natura 2000* teritorijas un izvērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz tām, iespējamo ietekmju būtiskumu un kompensācijas pasākumu izstrādes nepieciešamību. Tāpat, novērtējot paredzēto darbību, ir veikta uzņēmuma piegulošās teritorijas bioloģiskās daudzveidības izpēte, īpašu uzmanību pievēršot iespējamai īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, un to esamību uzņēmuma teritorijas tuvumā.

KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBA

Likums „**Par kultūras pieminekļu aizsardzību**” (12.02.1992., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 20.06.2019.) nosaka, ka kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.

Kultūras pieminekļus atbilstoši to vēsturiskajai, zinātniskajai, mākslinieciskajai vai citādi kultūras vērtībai iedala valsts, reģiona un vietējās nozīmes kultūras pieminekļos un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iekļauj kā valsts, reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Likuma 22. pantā noteikts, ka pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas šo darbu pasūtītājam par saviem līdzekļiem jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Fiziskajām un juridiskajām personām, kas saimnieciskās darbības rezultātā atklāj arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei un turpmākie darbi jāpārtrauc.

Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ir identificēti valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi uzņēmuma teritorijas tuvākajā apkārtnē. Paredzētā darbība neskar valsts vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargzonas.

AIZSARGJOSLAS

„**Aizsargjoslu likums**” (05.02.1997., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 18.06.2020.) nosaka:

- aizsargjoslu veidus un to funkcijas;
- aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Likumā ir noteikti šādi aizsargjoslu veidi: vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas; ekspluatācijas aizsargjoslas; sanitārās aizsargjoslas; drošības aizsargjoslas; citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

Ekspluatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas.

Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības. To galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.

Vērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, kā viens no darbības iespējamajiem limitējošajiem faktoriem tiek vērtēta aizsargjoslu esamība paredzētās darbības un tai piegulošajā teritorijā, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumi tajās.

Uz Paredzētās darbības ierosinātās darbību un teritoriju būtu attiecināmas:

- Ķīmiskā aizsargjosla - aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietām;
- Eksploatācijas aizsargjoslas - gar elektrisko tīklu kabeļu līniju, gar gāzesvadu un valsts vietējo autoceļu.

Aizsargjoslu likumam ir pakārtota virkne Ministru kabineta noteikumu, kuros noteikta konkrētu aizsargjoslu noteikšanas un uzturēšanas kārtība, stāvokļa kontroles mehānisms, vides un cilvēka aizsardzības prasības, ierobežojumi aizsargjoslās.

SMAKU IETEKMES NOVĒRTĒŠANA UN IEROBEŽOŠANA

Smaku ietekmes novērtēšanu un ierobežošanu nosaka MK 2014.gada 25.novembra not. Nr.724 **“Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos”** prasības.

Noteikumi nosaka piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodes, kā arī kārtību, kādā ierobežo piesārņojošas darbības izraisīto smaku izplatīšanos.

Ir noteikts, ka smakas mērķlielumu – $5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, veicot piesārņojošas darbības, kuras izraisa traucējošu smaku, nedrīkst pārsniegt vairāk kā 168 stundas kalendāra gadā.

Emisiju, t.sk.smaku, samazināšanas nolūkos paredzēts putnu novietnes aprīkot ar novietņu konstrukcijā to ventilatoru izvadu gala sienās integrētām slēgtām plūsmas barjerām jeb slāpētājiem no vēja izturīgiem metāla paneļiem. Šo konstrukciju uzdevums ir nodrošināt novietņu ventilācijas sistēmas radītā gaisa turbulenci uz augšu vērsta virzienā, tādējādi uzlabojot gaisa emisiju, t.sk. smaku, sajaukšanos un izkliedi augšējos atmosfēras slāņos (mazinot to koncentrāciju), attiecīgi samazinot Paredzētās darbības ietekmi blakus esošajās teritorijās.

NORMATĪVIE AKTI AIZSARDZĪBAI PRET TROKŠNI UN VIBRĀCIJU JOMĀ

Pamatprasības vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā ir noteiktas likumā „Par piesārņojumu”.

Lai novērtētu un pārvaldītu trokšni vidē, lai nodrošinātu iedzīvotāju aizsardzību pret akustiskā trokšņa un vibrācijas nelabvēlīgo iedarbību, 2014. gada 07.janvārī pieņemti MK not. Nr. 16 **„Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”** (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 02.07.2019.). Noteikumu mērķis ir noteikt trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtību.

Šo noteikumu 1.pielikumā noteikta trokšņa rādītāju piemērošanas kārtība un novērtēšanas metodes. 2.pielikumā noteikti trokšņa robežlielumi teritorijās ar dažādu izmantošanas funkciju. Noteikumi nosaka, ka par trokšņa robežlielumu pārsniegšanu ir atbildīga persona, kuras īpašumā, lietošanā vai valdījumā esošā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti trokšņa robežlielumi. Attiecīgā persona sedz izdevumus, kas saistīti ar trokšņa mērījumiem. Ja pēc trokšņa mērījumiem, kuri norādīja uz trokšņa robežlielumu pārsniegšanu, būtiski nav mainījusies trokšņa avota darbība vai nav veikti pasākumi trokšņa samazināšanai, atkārtotus trokšņa mērījumus var neveikt.

Šie noteikumi neattiecas uz: trokšni, ko rada persona, uz kuru trokšnis iedarbojas; trokšni darbavietās un transportlīdzekļos; militārās darbības radīto trokšni militāro uzdevumu īstenošanas vietās; publiskiem pasākumiem, kuri ir saskaņoti ar vietējo pašvaldību atbilstoši Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumam (saņemta atļauja); sapulcēm, gājieniem un piketiem, kurus reglamentē likums "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem"; iedzīvotāju apziņošanas un trauksmes sistēmas sirēnu darbību; operatīvo transportlīdzekļu speciālo skaņas iekārtu radīto signālu; remontdarbiem, kas tiek veikti dienas un vakara laikā (no plkst. 7.00 līdz 21.00), un būvdarbiem, kuri saskaņoti ar vietējo pašvaldību..

Veselības inspekcija, pamatojoties uz attiecīgu iesniegumu, kontrolē saimnieciskas darbības (izņemot ar mūzikas atskaņošanu saistītas darbības) vai iekārtu (ieskaitot ventilācijas, saldēšanas iekārtas, kompresorus un liftus), vai satiksmes radītā trokšņa robežlielumu ievērošanu.

MK 2002. gada 23. aprīļa not. Nr.163 „**Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 01.08.2006.) nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni. Šo noteikumu 2.pielikumā noteiktas iekārtu trokšņa emisijas robežvērtības.

Uzņēmuma teritorijā nebūs būtisku pastāvīgu trokšņa un vibrācijas avotu, kas varētu izraisīt traucējumus un būtiski samazināt dzīves kvalitāti tuvākajā apkaimē un dzīvojamās zonās esošajiem iedzīvotājiem.

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN IEPAKOJUMS

Atkritumu apsaimniekošanu Latvijā regulē „**Atkritumu apsaimniekošanas likums**” (28.10.2010., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 09.12.2021.). Šā likuma mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu daļītu savākšanu un reģenerāciju, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu.

Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā tiek analizēts, vai paredzētās darbības ietvaros plānotā atkritumu apsaimniekošanas sistēma atbilst likuma un tam pakārtoto MK noteikumu prasībām.

Tai skaitā tiek izvērtēts, vai atkritumu apsaimniekošana plānota tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta, nodrošinot, ka atkritumu apsaimniekošana: negatīvi neietekmē vidi, nerada apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai; nerada traucējošus trokšņus vai smakas; nelabvēlīgi neietekmē ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas; nepiesārņo un nepiegružo vidi.

Galvenie principi, kas atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam jāievēro atkritumu radītājam (likuma V nodaļas prasības), veicot uzņēmumā radušos atkritumu apsaimniekošanu, ir: nodrošināt vietu atkritumu konteineram un tā atkritumu apsaimniekotāja transportlīdzekļa piekļuvi sadzīves atkritumu savākšanas punktam; atdalīt bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus no citu veidu atkritumiem; uzglabāt bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus tā, lai tie neapdraudētu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, kā arī personu mantu; nogādāt bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu savākšanas vietās vai slēgt līgumu ar attiecīgo atkritumu apsaimniekotāju par bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu apsaimniekošanu.

Likumam ir pakārtota virkne Ministru kabineta noteikumu. Galvenie, kas attiecas uz bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, un saistoši arī Paredzētās darbības ierosinātājai, ir:

- MK 2011. gada 19. aprīļa not. Nr. 302 „**Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 28.01.2020.) ;
- MK 2021. gada 18. februāra not. Nr. 113 „**Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība**” .

Ņemot vērā to, ka uzņēmumā saražotā produkcija tiek iepakota, kā arī izmantotās izejvielas tiek saņemtas iepakojuma materiālos, uzņēmumam saistošs ir arī „**Iepakojuma likums**” (20.12.2001., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 25.11.2021.). Likums attiecas uz:

1) iepakojumu, ko ražo Latvijā, un iepakojumu, ko izmanto Latvijas teritorijā neatkarīgi no tā izcelsmes, iepakojšanas un patērēšanas vietas vai tajā izmantotajiem materiāliem, kā arī uz Latvijas teritorijā radīto izlietoto iepakojumu; 2) iepakojuma ražotāju (arī tādu iepakojuma ražotāju, kurš ievēd iepakojumu Latvijā vai kurš iepakojumu ražo citā valstī un ievēd to Latvijā); 3) iepakotāju, iepakojuma apsaimniekotāju, pārstrādes operatoriem, kā arī uz valsts un pašvaldību institūcijām.

Iepakojuma likuma mērķis ir nodrošināt iepakojuma ražošanas attīstību, progresīvu iepakojšanas tehnoloģiju ieviešanu un racionālu izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmu izveidi valstī un tādējādi samazināt izlietotā iepakojuma nelabvēlīgo ietekmi uz vidi.

Paredzētās darbības ierosinātāja izmantos galvenokārt papīra un plastmasas iepakojuma materiāli.

Saistošie „Iepakojuma likuma” noteikumi:

- MK 2002. gada 2. aprīļa not. Nr. 140 „**Iepakojuma klasifikācijas un marķēšanas noteikumi**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 25.10.2005.);
- MK 2010. gada 19. oktobra not. Nr. 983 „**Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 28.07.2020.).

VIDES AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS DZĪVNIĒKU NOVIETNĒS

MK 2014. gada 23.decembra not. Nr. 829 „**Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 18.02.2021.). MK noteikumi izdoti saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu”.

Noteikumi nosaka īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs.

Noteikumi nosaka prasības kūtsmēslu apsaimniekošanai, t.sk. savākšanai, novadīšanai un uzglabāšanai, kūtsmēslu krātuvju ietilpībai, kā arī veicamajiem monitoringa un kontroles pasākumiem.

1.3. Teritorijas izmantošanas un būvniecību reglamentējošie tiesību akti

Teritorijas attīstības plānošanas likums (13.10.2011., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 18.02.2021.). Šā likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku. Likums nosaka teritorijas attīstības plānošanas principus un kārtību, kā arī deleģē Ministru kabinetam virkni uzdevumu un jomu, kur likumam pakārtotos normatīvajos aktos detalizējamās prasības un nosacījumi, tai skaitā Ministru kabineta noteikumi detalizē dažādu līmeņu teritorijas plānojumu izstrādes gaitu un šo saistošo dokumentu saturu.

Krustpils novada teritorijas plānojums 2013. – 2024. gadam (apstiprināts ar Krustpils novada domes 17.07.2013. sēdes lēmumu (saistošie noteikumi Nr. 2013/12 „Par Krustpils novada teritorijas plānojuma 2013-2024. gadam. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un Grafiskā daļa”)). Atbilstoši Krustpils novada teritorijas plānojumam 2013. – 2024. Paredzētās darbības teritorija lielākajā tās daļā atrodas Rūpniecības apbūves teritorijā, kā arī nelielās platībās noteikts izmantošanas veids *lauksaimniecības teritorijas (L)*, *transporta infrastruktūras teritorijas (TR)* un *mežu teritorijas (M)*. Krustpils novada teritorijas plānojuma *Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos* noteikti minimālie attālumi no putnu novietnēm līdz ciemu robežām (vismaz 1000 m) un līdz tuvākajai publiskai vai dzīvojamai apbūvei (vismaz 500 m). Krustpils novada teritorijas plānojums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi piemērojami līdz brīdim, kad tiks izstrādāti un apstiprināti Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā jaunizveidotā Jēkabpils novada, kurā iekļauts Krustpils novads, teritorijas plānojums un apbūves noteikumi.

MK 2013. gada 30.aprīļa not. Nr. 240 „**Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 13.10.2020.). Noteikumi nosaka vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei; un teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju. MK 140.punkts nosaka, ka, plānojot jaunas lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzētas būves, ievēro šādus minimālos attālumus no tuvākās esošās dzīvojamās ēkas vai publiskās būves līdz lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas būvei, ja būve paredzēta, lai vienlaikus turētu vairāk par 501 dzīvnieku vienībām: 500 m.

Saistībā ar plānoto ēku būvniecību, uzņēmumam saistošs ir „**Būvniecības likums**” (09.07.2013., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 19.08.2021.). Likuma mērķis ir kvalitatīvas dzīves vides radīšana, nosakot efektīvu būvniecības procesa regulējumu, lai nodrošinātu ilgtspējīgu valsts ekonomisko un sociālo attīstību, kultūrvēsturisko un vides vērtību saglabāšanu, kā arī energoresursu racionālu izmantošanu. Likumu piemēro jaunu būvju būvniecībai, kā arī esošu būvju pārbūvei, atjaunošanai, restaurācijai, nojaukšanai, novietošanai, lietošanas veida maiņai bez pārbūves un konservācijai. Būvniecība ietver projektēšanu un būvdarbus, kuru rezultātā tiek uzlabotas vai nojauktas esošās vai

radītas jaunas būves ar noteiktu funkciju. Būvniecībā ievēro šādus principus: 1) arhitektoniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves projektē, līdzsvarojot būvniecības funkcionālos, estētiskos, sociālos, kultūrvēsturiskos, tehnoloģiskos un ekonomiskos aspektus, kā arī būvniecības ierosinātāja un sabiedrības intereses, dabas vai pilsētas ainavas individuālo identitāti izceļot un organiski iekļaujot kultūrvidē, tādējādi to bagātinot un veidojot kvalitatīvu dzīves telpu; 2) inženiertehniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves inženiertehniskais risinājums ir lietošanai drošs, kā arī ekonomiski un tehnoloģiski efektīvs; 3) atklātības principu, saskaņā ar kuru būvniecības process ir atklāts, sabiedrība tiek informēta par paredzamo būvniecību un saistībā ar to pieņemtajiem lēmumiem; 4) sabiedrības līdzdalības principu, saskaņā ar kuru šajā likumā noteiktajos gadījumos tiek nodrošināta būvniecības ieceres publiska apspriešana; 5) ilgtspējīgas būvniecības principu, saskaņā ar kuru būvniecības procesā tiek radīta kvalitatīva dzīves vide pašreizējām un nākamajām paaudzēm, šai nolūkā arī palielinot atjaunojamo energoresursu un sekmējot citu dabas resursu efektīvu izmantošanu; 6) vides pieejamības principu, saskaņā ar kuru būvniecības procesā tiek veidota vide, kurā ikviena persona var ērti pārvietoties un izmantot būvi atbilstoši tās lietošanas veidam.

Likuma izpildei Ministru kabinets izdod Vispārīgos būvnoteikumus, būvnormatīvus un citus normatīvos aktus.

MK 2014. gada 19. augusta not. Nr. 500 „**Vispārīgie būvnoteikumi**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 28.01.2021.). Noteikumi nosaka būvju iedalījumu grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvi, veselību un vidi; gadījumus, kad nepieciešama inženierizpētes darbu veikšana; gadījumus, kad nepieciešama būves vai būvprojekta ekspertīze, kā arī būvprojekta ekspertīzes sastāvu, veikšanas kārtību un apjomu; gadījumus, kad nepieciešama autoruzraudzība un būvuzraudzība, kā arī autoruzraudzības un būvuzraudzības kārtību un būvuzraudzības plāna izstrādes kārtību un saturu; būvniecības kontroles kārtību un nosacījumus, būvinspektoru tiesības un pienākumus, kā arī birojā, institūcijās, kuras pilda būvvaldes funkcijas, un pašvaldībā nodarbināto būvinspektoru sadarbības kārtību; būvspeciālistu atbildību; principus un dokumentus, uz kuru pamata pieņemams lēmums par tādas būves sakārtošanu vai nojaukšanu, kura ir pilnīgi vai daļēji sagrūsvusi, bīstama vai bojā ainavu.

Būvdarbu laikā ir jāievēro **Darba aizsardzības likums** (20.06.2001., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 31.10.2019.). Likuma mērķis ir garantēt un uzlabot nodarbināto drošību un veselības aizsardzību darbā, nosakot darba devēju, nodarbināto un viņu pārstāvju, kā arī valsts institūciju pienākumus, tiesības un savstarpējās attiecības darba aizsardzībā.

1.4. Normatīvie akti dzīvnieku turēšanas un dzīvnieku barības jomā

Dzīvnieku aizsardzības likums (09.12.1999., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 21.11.2019.). Likums nosaka personas tiesības un pienākumus dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā. Likuma 5. pants nosaka, ka dzīvnieka īpašnieka pienākumi ir rūpēties par dzīvnieku veselību, labturību un izmantošanu atbilstoši tā sugai, vecumam un fizioloģijai, kā arī nodrošināt, lai dzīvnieks netraucētu un neapdraudētu cilvēkus vai citus dzīvniekus.

Dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba likums (11.10.2018.). Likuma mērķis ir nodrošināt dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba attīstību valstī, lai: veicinātu lopkopības ilgtspējīgu attīstību, sekmētu kvalitatīvu ganāmpulku izaudzēšanu un ekonomisku lopkopības produkcijas ražošanu; saglabātu un uzlabotu lauksaimniecības dzīvnieku produktivitāti un konkurētspēju, sekmējot augstākā ganāmpulku veidošanu; saglabātu un aizsargātu dzīvnieku šķirņu daudzveidību, tostarp vietējās šķirnes kā nacionālo vērtību; veicinātu augstvērtīgu mājas (istabas) dzīvnieku iegūšanu. Likums attiecas uz fiziskajām un juridiskajām personām, kas veic ciltsdarbu un nodarbojas ar lauksaimniecības dzīvnieku, mājas (istabas) dzīvnieku un akvakultūras dzīvnieku audzēšanu, kā arī uz valsts pārvaldes iestādēm, kas pilda ar dzīvnieku audzēšanu un ciltsdarbu saistītus uzdevumus.

MK 2008. gada 2. janvāra not. Nr. 5 „**Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 19.10.2021.). Noteikumi nosaka vispārīgās labturības prasības lauksaimniecības dzīvnieku (izņemot bezmugurkaulniekus) turēšanai un izmantošanai. Tās attiecas uz dzīvnieku barošanu, dzirdināšanu, dzīvnieku novietņu aprīkojumu un tā pārbaudēm, fiziskās aktivitātes nodrošināšanu

dzīvniekiem, apgaismojuma, ventilācijas, temperatūras u.c. apstākļiem, turēšanu āra apstākļos, slimību profilaksi.

Atbilstoši Dzīvnieku aizsardzības likumā definētajam, *lauksaimniecības dzīvnieks* - dzīvnieks, kuru audzē un tur dzīvnieku izcelsmes produktu iegūšanai vai citos lauksaimnieciskos nolūkos, tai skaitā ierobežotā platībā turēts savvaļas sugas dzīvnieks un ar ģenētiskās modifikācijas metodēm iegūts dzīvnieks.

MK 2009. gada 7. jūlija not. Nr.744 „**Noteikumi par dējējvistu labturības prasībām un dējējvistu turēšanas uzņēmumu reģistrācijas kārtību**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 20.03.2012.). Noteikumi izdoti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības, Pārtikas aprites uzraudzības un Veterinārmedicīnas likumiem. Noteikumi nosaka labturības prasības dējējvistu (*Gallus gallus* sugas vistas, kuras sasniegušas dēšanas vecumu un no kurām iegūtās olas paredzēts izmantot cilvēku uzturā, nevis perēšanai) turēšanai, kā arī dējējvistu turēšanas komercsabiedrību, individuālo komersantu, zemnieku saimniecību vai individuālo uzņēmumu reģistrācijas kārtību. Noteikumos noteiktas prasības dējējvistu novietnēm un vispārīgās prasības sprostiem.

Saskaņā ar MK 09.06.2015. not. Nr. 291 “**Noteikumi par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietām**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 18.05.2021.), dzīvnieku īpašnieks vai turētājs ir atbildīgs par biodrošības pasākumu kopuma izstrādi un izpildi dzīvnieku turēšanas vietās. Paredzētās darbības ierosinātājas organizatoriskā struktūra paredz Veterinārā dienesta izveidi, kuras kompetencē būs putnu biodrošības prasību uzraudzība un preventīvo pasākumu uzturēšana putnu masveida saslimšanas novēršanai. Veterinārās uzraudzības pasākumi tiks ieviesti un uzturēti augstā līmenī, lai maksimāli novērstu potenciālu risku un problēmsituāciju veidošanos. Kā būtiskākais pasākums, kas ieviests uzņēmumā, būs putnu vakcinācija.

Atbilstoši šo noteikumu 2. pielikuma prasībām, Kompleksā ir jāievēro sekojoši biodrošības pasākumi:

- Novietnē aizliegts ienest savvaļas putnu līķus, savvaļas putnu līķu daļas vai jebkādu citu inficētu materiālu vai priekšmetu, kas var būt infekcijas slimības izplatītājs;
- Dzīvnieku īpašnieks nodrošina, lai nepiederošas personas nepieklūst mājputnu turēšanas vietām;
- Dzīvnieku īpašnieks par visiem gadījumiem, kad ir aizdomas par mājputnu saslimšanu (piemēram, samazinās barības un ūdens patēriņš, tiek novērota mājputnu masveidīga bojāeja, novēro akūtu asiņainu diareju, smakšanu, putniem parādās respiratoras (elpošanas ceļu) infekcijas slimības pazīmes), nekavējoties ziņo praktizējošam veterinārārstam vai dienesta teritoriālajai struktūrvienībai;
- Dzīvnieku īpašnieks mājputnu barošanu un dzirdināšanu organizē mītnē vai norobežotā teritorijā, novēršot savvaļas putnu piekļūšanu;
- Dzīvnieku īpašnieks nodrošina, lai mājputnu barībai un pakaišiem nevarētu piekļūt savvaļas putni;
- Dzīvnieku īpašnieks vai turētājs ievēro šādas prasības: mājputnus tur slēgtās telpās, novēršot kontaktu ar savvaļas putniem un dzīvniekiem. Par slēgtu telpu uzskatāma kūts vai vieglākas konstrukcijas būve, kurai ir pamati vai to nav un kura no augšas un sāniem ir pietiekami labi pasargāta no savvaļas putnu, sevišķi ūdensputnu, kā arī citu dzīvnieku piekļūšanas mājputnu turēšanas, dzirdināšanas un barošanas vietai. Telpa var būt norobežota ar smalku sietu un noklāta ar drošu ūdensizturīgu jumtu, kā arī tā var būt slēgta nojume; ir aizliegta: izbraukuma tirdzniecība ar mājputniem un inkubējamām olām; dalība tirgos, izstādēs, skatēs un citos pasākumos, kuros iesaistīti mājputni; virszemes ūdenskrātuvēs iegūta ūdens izmantošana mājputnu dzirdināšanai; mājputnu izlaišana savvaļā medījamo putnu krājumu atjaunošanai; darbiniekiem ir darba vai maiņas apģērbs un apavi, ko lieto tikai mājputnu turēšanas vietā.

Dzīvnieku barības aprites likums (23.10.2008., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 21.11.2019.). Likuma mērķis ir nodrošināt kvalitatīvas, cilvēku un dzīvnieku veselībai, dzīvībai un videi nekaitīgas dzīvnieku barības apriti. Virkne Ministru kabineta noteikumu ir izdota saskaņā ar šo likumu.

MK 2009. gada 27. janvāra not. Nr.80 „**Noteikumi par ātrās reaģēšanas sistēmas darbību dzīvnieku barības aprītē**”. Noteikumi ir izdoti saskaņā ar Dzīvnieku barības aprites likumu un nosaka ātrās reaģēšanas sistēmas darbību dzīvnieku barības aprītē.

MK 2009. gada 30. jūnija not. Nr.730 „**Dzīvnieku barības aprītē iesaistītā uzņēmuma reģistrācijas un atzīšanas kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 17.11.2020.). Noteikumi nosaka dzīvnieku barības aprītē iesaistītā uzņēmuma reģistrācijas un atzīšanas kārtību.

MK 2010. gada 24. augusta not. Nr.799 „**Noteikumi par dzīvnieku ārstnieciskās barības aprites kārtību un prasībām diētiskajai barībai**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 24.08.2021.). Noteikumi nosaka dzīvnieku ārstnieciskās barības aprites kārtību un prasības diētiskajai barībai. Šie noteikumi ir izdoti saskaņā ar Dzīvnieku barības aprites likumu.

MK 2009. gada 04. augusta not. Nr.865 „**Higiēnas prasības dzīvnieku barības primārajai ražošanai un tiešajām piegādēm mazos daudzumos**”. Noteikumi nosaka higiēnas prasības dzīvnieku barības primārajai ražošanai un tiešajām piegādēm mazos daudzumos un attiecas uz dzīvnieku barības aprītē iesaistītajiem uzņēmumiem, kuri tieši piegādā primāri ražotu dzīvnieku barību ne vairāk kā 10 tonnu gadā Latvijas teritorijā esošajām saimniecībām izmantošanai tajās.

MK 2009. gada 29. septembra not. Nr.1111 „**Noteikumi par dzīvnieku barībā un barības sastāvdaļās aizliegtajām vielām un barības nekaitīguma prasībām**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 14.10.2014.). Noteikumi nosaka dzīvnieku barībā un barības sastāvdaļās aizliegtās vielas un dzīvnieku barības, arī barības sastāvdaļu, premiksu, barības piedevu nekaitīguma prasības.

MK 2009. gada 22. decembra not. Nr.1591 „**Dzīvnieku barības paraugu ņemšanas kārtība**”. Noteikumi nosaka dzīvnieku barības paraugu ņemšanas kārtību.

MK 2008. gada 13. oktobra not. Nr.844 „**Mājputnu un inkubējamo olu aprites kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 12.06.2012.). Noteikumi nosaka veterinārās prasības mājputnu un inkubējamo olu aprītei starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un importam no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis.

MK 2012. gada 17. aprīļa not. Nr.274 „**Kārtība, kādā atzīst uzņēmumus un iekārtas un reģistrē personas, kas iesaistītas tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu aprītē, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 12.09.2017.). Noteikumi nosaka: dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam (turpmāk – blakusprodukti), aprītē iesaistīto uzņēmumu un iekārtu atzīšanas un atzīšanas anulēšanas kārtību; blakusproduktu aprītē iesaistīto personu reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtību; kārtību, kādā atļauj un aizliedz noteiktas darbības ar blakusproduktiem.

1.5. Normatīvie akti dzīvnieku veselības un veterinārās kontroles jomā

Veterinārmedicīnas likums (26.04.2001., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 09.12.2021.). Likuma mērķis ir regulēt dzīvnieku infekcijas slimību profilaksi un apkarošanu, veterinārmedicīnisko praksi, dzīvnieku izcelsmes produktu aprīti, dzīvnieku un preču importa un tranzīta kontroli un noteikt valsts un pašvaldību institūciju, kā arī personu tiesības un pienākumus šajā jomā. Valsts veterinārajai uzraudzībai un kontrolei ir pakļauti šādi objekti un personas: 1) dzīvnieku novietnes; 2) dzīvnieku audzētavas; 3) savvaļas sugas dzīvnieku turēšanas vietas; 4) zooloģiskie dārzi; 5) cirki; 6) izmēģinājumu dzīvnieku audzētāji, lietotāji un piegādātāji; 7) dzīvnieku patversmes un viesnīcas; 8) specializētas tirdzniecības vietas; 9) tirgi, ja tajos notiek tirdzniecība ar dzīvniekiem; 10) dzīvnieku savākšanas centri; 11) izsoles, izstādes un citas vietas, kur notiek pasākumi ar dzīvnieku piedalīšanos; 12) inkubatori; 13) dzīvnieku mākslīgās apsūklošanas komersanti; 14) embriju transplantācijas komersanti; 15) dzīvnieku mākslīgās apsūklošanas pakalpojumu sniedzēji; 16) veterinārmedicīnisko pakalpojumu sniedzēji; 17) veterinārmedicīniskās prakses iestāde; 18) dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, aprītē iesaistītās personas, to uzņēmumi un to īpašumā vai lietošanā esošas iekārtas; 19) dzīvnieku izcelsmes produktu aprītē iesaistītās personas; 20) dzīvnieku pārvadātāji, kuri savas saimnieciskās darbības ietvaros pārvadā dzīvniekus; 21) transportlīdzekļi dzīvnieku pārvadāšanai; 22) dzīvnieku kapsētas.

MK 2012. gada 31. janvāra not. Nr.90 „**Kārtība, kādā veic uzraudzību un informācijas apmaiņu par infekcijas slimībām, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 10.04.2012.). Noteikumi nosaka kārtību, kādā veic uzraudzību un informācijas apmaiņu par infekcijas

slimībām, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki, par šo slimību ierosinātājiem, kā arī par ierosinātāju antimikrobo rezistenci.

MK 2002. gada 19. marta not. Nr.127 „**Epizootiju uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 26.02.2019.). Šie noteikumi nosaka epizootisko slimību profilakses pasākumus un to paziņošanas kārtību, ierobežojumus mājdzīvnieku un mājas apstākļos audzētu savvaļas dzīvnieku iespējamās saslimšanas gadījumā, apkarošanas pasākumu kopumu pēc karantīnas noteikšanas, uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas pasākumus, ja ir saslimuši savvaļas dzīvnieki, dzīvnieku pārvadāšanas ierobežojumus, transportlīdzekļu tīrīšanas un dezinfekcijas kārtību, ierobežojumus dzīvnieku izcelsmes produktu iegūšanai un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, izmantošanas un savvaļas dzīvnieku medību kārtību slimību apkarošanas laikā, slimību apkarošanas pasākumos iesaistīto institūciju un personu darbību un pienākumus.

MK 2012. gada 21. februāra not. Nr.127 „**Noteikumi par ziņojamām, reģistrējamām un valsts uzraudzībā esošām dzīvnieku infekcijas slimībām un kārtību, kādā par tām sniedzama informācija Pārtikas un veterinārajam dienestam**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 07.08.2018.). Noteikumi nosaka ziņojamās, reģistrējamās un valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības un kārtību, kādā dzīvnieku īpašnieks vai turētājs, juridiskā persona, kas veic laboratoriskos izmeklējumus, ja šī persona ir iesaistīta pārtikas, dzīvnieku, vides un dzīvnieku barības laboratoriskajā kontrolē, pilnvarots veterinārārsts kautuvē, praktizējošs veterinārārsts vai jebkura cita persona, kuras rīcībā ir attiecīga informācija, ziņo par infekcijas slimībām Pārtikas un veterinārajam dienestam.

MK 2004. gada 18. marta not. Nr.146 „**Veterinārās kontroles kārtība, kas jāievēro, ievadot Latvijā dzīvniekus no trešajām valstīm**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 02.07.2013.). Noteikumos noteikta veterinārās kontroles kārtība, kas jāievēro, ievadot Latvijā dzīvniekus no trešajām valstīm.

MK 2006. gada 18. aprīļa not. Nr.298 „**Kārtība, kādā veic to infekcijas slimību profilaksi un apkarošanu, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 03.11.2014.). Noteikumi nosaka kārtību, kādā veic to infekcijas slimību (baktēriju, vīrusu, sēnīšu vai parazītu izraisītas infekcijas vai invāzijas slimības, kas tiešā vai netiešā ceļā no dzīvnieka var tikt pārnestas uz cilvēku) profilaksi un apkarošanu, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki.

MK 2007. gada 19. jūnija not. Nr.405 „**Putnu gripas uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 26.02.2019.). Noteikumi nosaka: putnu gripas (turpmāk - slimība) uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtību pēc augsti patogēna vai maz patogēna jebkura tipa slimības ierosinātāja parādīšanās uzņēmīgu dzīvnieku, īpaši putnu, populācijā; valsts pārvaldes iestāžu kompetenci, rīkojumu izziņošanas un izpildes kārtību; putnu vakcinācijas kārtību; transportlīdzekļu un novietņu mazgāšanas un dezinfekcijas kārtību; kārtību, kādā pēc slimības uzliesmojuma notiek tās apkarošana savvaļas putnu populācijā un savvaļas putnu medības.

MK 2011. gada 21. jūnija not. Nr.477 „**Kārtība, kādā veic salmonelozes profilakses un apkarošanas pasākumus, vakcinējot vistas pret salmonelozi**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 30.10.2012.). Noteikumi nosaka kārtību, kādā veic salmonelozes profilakses un apkarošanas pasākumus, vakcinējot *Gallus gallus* sugas vistu (turpmāk – vista) ganāmpulkus pret salmonelozes ierosinātājiem *Salmonella Typhimurium* un *Salmonella Enteritidis*.

MK 2013. gada 27. augusta not. Nr.644 „**Dzīvniekos un to produktos esošu noteiktu vielu un to atliekvielu kontroles un tās finansēšanas kārtība**”. Noteikumi nosaka šo noteikumu 1.pielikumā minēto vielu un to atliekvielu kontroles un tās finansēšanas kārtību.

MK 2009. gada 28. jūlija not. Nr.831 „**Noteikumi par ierobežojumiem zāļu lietošanā dzīvniekiem un prasības dzīvnieku un to izcelsmes produktu aprītei, ja dzīvniekiem lietotas zāles**”. Noteikumi nosaka ierobežojumus zāļu lietošanā dzīvniekiem un prasības dzīvnieku un to izcelsmes pārtikas produktu aprītei, ja dzīvniekiem ievadītas zāles, kuru lietošanai noteikti ierobežojumi. Noteikts, ka izplatīt dzīvnieku ārstēšanai šajos noteikumos minētās zāles ir tiesīgi zāļu ražotāji, lieltirgotavas un aptiekas, kas zāļu apriti reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmušas speciālu atļauju (licenci)

farmaceutiskajai vai veterinārfarmaceutiskajai darbībai, vai praktizējošs veterinārārsts. Neatļautās zāles lauksaimniecības dzīvniekiem lietot aizliegts.

MK 2010. gada 14. decembra not. Nr.1121 „**Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināros (veselības) sertifikātus, un vispārīgajām veterinārajām prasībām dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu aprītei**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 04.02.2014.). Noteikumos noteikta kārtība, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināros (veselības) sertifikātus, kā arī vispārīgās veterinārās prasības dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu aprītei.

1.6. Normatīvie akti pārtikas drošības jomā

Pārtikas aprītes uzraudzības likums (19.02.1998., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 07.05.2020.). Šā likuma mērķis ir nodrošināt kvalitatīvas un cilvēka veselībai, dzīvībai un videi nekaitīgas pārtikas aprīti, novēršot risku, veicinot tirdzniecību un aizsargājot patērētāju intereses. Likums nosaka nacionālās kompetences jautājumus attiecībā uz visu veidu pārtikas aprīti un jebkuru tajā iesaistīto pārtikas uzņēmumu un fizisko personu.

MK 2010. gada 12. oktobra not. Nr.960 „**Kārtība, kādā novērtējama mājputnu gaļas un olu atbilstība klasifikācijas un kvalitātes prasībām**”. Noteikumi nosaka kārtību, kādā novērtējama mājputnu gaļas un olu atbilstība klasifikācijas un kvalitātes prasībām.

MK 2004. gada 18. marta not. Nr.147 „**Veterinārās kontroles kārtība, ievēdot Latvijā produktus no trešajām valstīm**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 27.08.2013.). Noteikumi nosaka kārtību, kādā veic to produktu veterināro kontroli, kuri Latvijas teritorijā tiek ievesti no trešajām valstīm vai vesti cauri Latvijas teritorijai uz kādu Eiropas Savienības dalībvalsti, kā arī prasības robežkontroles punktu iekārtojumam, kuros tiek veikta veterinārā kontrole, un robežkontroles punktu atzīšanas kārtību.

MK 2012. gada 17. aprīļa not. Nr.275 „**Prasības tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu aprītei, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 01.06.2021.). Noteikumos noteiktas veselības aizsardzības un veterinārās prasības tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu aprītei, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam.

MK 2009. gada 17. novembra not. Nr.1325 „**Noteikumi par veterinārajām prasībām dzīvnieku izcelsmes produktiem, kas paredzēti lietošanai pārtikā, to ievēšanai Latvijā un tirdzniecībai starp Eiropas Savienības dalībvalstīm**” . Noteikumi nosaka veterinārās prasības dzīvnieku izcelsmes produktiem, kas paredzēti lietošanai pārtikā (dzīvnieku zarnas, nagaiņu un mājputnu asinis un asins produkti (izņemot zirgu dzimtas dzīvnieku serumu), kauli un kaulu produkti (izņemot kaulu miltus), ragi un ragu produkti (izņemot ragu miltus), nagi un nagu produkti (izņemot nagu miltus), pārstrādātas dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas, kausēti cūku tauki un kausēti tauki, trušu gaļa un saimniecībā audzēto medijamo dzīvnieku gaļa), to tirdzniecībai starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un ievēšanai Latvijā no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis.

MK 2015. gada 03. marta not. Nr.115 „**Prasības fasētas pārtikas marķējumam**”. Noteikumi nosaka prasības fasētas pārtikas marķējumam.

MK 2010. gada 02. februāra not. Nr.104 „**Pārtikas uzņēmumu atzīšanas un reģistrācijas kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 18.06.2019.). Šajos noteikumos noteikta pārtikas uzņēmumu atzīšanas un reģistrācijas kārtība.

MK 2015. gada 29. septembra not. Nr.545 „**Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 07.06.2016.). Noteikumi izdoti saskaņā ar Pārtikas aprītes uzraudzības likumu un nosaka: kārtību, kādā pārtikas aprītē nodarbinātās personas apmācāmas pārtikas higiēnas jomā; prasības attiecībā uz mācību kursa "Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā" programmu un apliecību par mācību kursa noklausīšanos.

MK 2017. gada 12. decembra not. Nr.744 „**Jaunās pārtikas atbilstības klasifikācijas un kvalitātes prasību novērtēšanas kārtība**”. Noteikumi nosaka kārtību, kādā novērtējama jaunās pārtikas atbilstība klasifikācijas un kvalitātes prasībām.

MK 2014. gada 12. augusta not. Nr.461 „**Prasības pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtība**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 24.03.2021.). Noteikumos noteiktas prasības pārtikas kvalitātes shēmām, kā arī to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtība.

MK 2009. gada 07. jūlija not. Nr.742 „**Izplatīšanai nederīgas pārtikas turpmākās izmantošanas vai iznīcināšanas kārtība**”. Noteikumi nosaka izplatīšanai nederīgas pārtikas turpmākās izmantošanas vai iznīcināšanas kārtību. Noteikumos noteikts, ka, ja pārtikas uzņēmums konstatē izplatīšanai nederīgu pārtiku, tas: aptur attiecīgās pārtikas izplatīšanu; novieto izplatīšanai nederīgo pārtiku atsevišķi, lai nepieļautu derīgas pārtikas piesārņošanu; nepieļauj izplatīšanai nederīgas pārtikas izmantošanu cilvēku uzturā.

MK 2011. gada 19. oktobra not. Nr.808 „**Noteikumi par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 26.09.2017.). Noteikumi nosaka: obligātās nekaitīguma prasības materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku (turpmāk – materiāli un izstrādājumi); materiālu un izstrādājumu ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas uzņēmumu reģistrācijas, darbības apturēšanas un atjaunošanas, kā arī reģistrācijas anulēšanas kārtību; kārtību, kādā apturama materiālu un izstrādājumu izplatīšana un izmantošana, kā arī turpmākās materiālu un izstrādājumu izmantošanas un iznīcināšanas kārtību, ja tiek pārkāpti normatīvie akti.

1.7. Citi normatīvie akti

Ķīmisko vielu likums (01.04.1998., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 14.01.2021.). Likuma mērķis ir nepieļaut, aizkavēt vai mazināt tā kaitējuma iespējamību, ko ķīmiskās vielas un maisījumi tiem piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam. Likums reglamentē darbības ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem, kā arī biocīdiem. Paredzētās darbības ierosinātājasdarbības nodrošināšanai tiks izmantotas dažas bīstamās ķīmiskās vielas.

Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likuma saistošie MK noteikumi, kuru prasības piemērojamas arī uzņēmuma paredzētai darbībai:

- MK 2015. gada 22. decembra not. Nr. 795 „**Ķīmisko vielu un maisījumu uzskaites kārtība un datubāze**”;
- MK 2001. gada 23. oktobra not. Nr. 448 „**Noteikumi par nepieciešamo izglītības līmeni personām, kuras veic komercdarbību ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem**” (ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 19.11.2019.). Noteikumos tai skaitā noteiktas prasības personas izglītības līmenim, kura veic darbības, kurās bīstamās ķīmiskās vielas vai bīstamos ķīmiskos produktus lieto ķīmiskajā procesā kā izejvielas vai piedevas.

MK 2012. gada 12. jūnija not. Nr.409 „**Noteikumi par vides aizsardzības prasībām degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām**” (ar grozījumiem, kas izdarīti 28.06.2016.), kas izdoti saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu”. Noteikumi nosaka degvielas uzpildes staciju, naftas bāzu un pārvietojamo cisternu ekspluatācijai noteiktās vides aizsardzības prasības.

Tāpat uzņēmumam būs saistošs **Mēslošanas līdzekļu aprites likums** (26.01.2006., ar pēdējiem grozījumiem, kas izdarīti 21.11.2019.) un uz šī likuma pamata izdotie MK noteikumi. Likuma mērķis ir aizsargāt mēslošanas līdzekļu un augu augšanas substrātu (turpmāk — substrāts) patērētājus no nekvalitatīvu, cilvēku un dzīvnieku veselībai un videi bīstamu mēslošanas līdzekļu un substrātu lietošanas, kā arī nodrošināt vienādas prasības fiziskajām un juridiskajām personām, kas veic darbības ar mēslošanas līdzekļiem un substrātiem.